

Sygn. akt V KK 231/12

POSTANOWIENIE

Dnia 22 stycznia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

na posiedzeniu w trybie art.535 § 3 kpk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 22 stycznia 2013 r.,

sprawy z wniosku M. K.

o zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie

z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 29 grudnia 2011 r.,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego

w Ś.

z dnia 21 października 2011 r.6

postanowił:

I. Oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

Zwolnić wnioskodawcę od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.

Wyrokiem z dnia 21 października 2011 r., Sąd Okręgowy w Ś. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy M. K. 8500 (osiem tysięcy pięćset) zł wraz z ustawowymi odsetkami od daty prawomocności wyroku tytułem zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie wnioskodawcy w okresie od 13 do 29 grudnia 2000 r. w sprawie sygn. akt II K ... Sądu Rejonowego w W. W pozostałym zakresie wniosek oddalił, a kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Od tego wyroku apelację wywiódł pełnomocnik wnioskodawcy. Zaskarżając wyrok w części oddalającej wniosek w pozostałym zakresie, zarzucił mu naruszenie przepisów postępowania mającego wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to;

„1) art. 552 par. 4 kpk poprzez:

- jego niewłaściwą wykładnię i uznanie, że przyznana przez sąd I instancji kwota zadośćuczynienia za doznaną krzywdę jest sumą odpowiednią w rozumieniu tego przepisu, w sytuacji kiedy zasądzona kwota jest rażąco niska i dalece nieodzwierciedlająca stopnia pokrzywdzenia wnioskodawcy

- pominięcie przez sąd I instancji utraty przez wnioskodawcę dobrego imienia na skutek zastosowania wobec niego tymczasowego aresztowania i konsekwencji z tego faktu wynikających, w sytuacji kiedy jest to jeden z najistotniejszych czynników, na którym wnioskodawca opiera swoje roszczenie, a który stanowi nadto element składowy pojęcia pokrzywdzenia we wskazanym przepisie

2) art. 7 k.p.k. na skutek błędnej oceny materiału dowodowego i przyjęcie, że:

- kwota zadośćuczynienia odzwierciedla w odpowiedni sposób krzywdę materiale dowodowym

- nie należy łączyć działalności banków dokonujących faktycznych egzekucji na mieniu wnioskodawcy jedynie z jego zatrzymaniem, w sytuacji, kiedy postawa banków względem wnioskodawcy zmieniła się w sposób diametralny właśnie dopiero po mediach o dokonanym zatrzymaniu wnioskodawcy

3) art. 401 k.p.k. na skutek nie uwzględnienia w wyrokowaniu całości okoliczności ujawnionych w toku rozprawy.”

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę orzeczenia i podwyższenia zadośćuczynienia do 5 000.000 zł względnie o uchylenie wyroku do ponownego rozpoznania.

Po rozpoznaniu tej apelacji Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 29 grudnia 2011 r., utrzymał zaskarżony wyrok w mocy, uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Kasację od tego wyroku wniósł pełnomocnik wnioskodawcy.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił rażące naruszenie przepisów prawa mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to:

„1) art. 552 par. 4 kpk w zw. z art. 445 par. 1 kc, 448 kc i art. 45 Konstytucji poprzez jego niewłaściwą wykładnię i uznanie, że przyznana przez sąd I instancji kwota zadośćuczynienia utrzymana w swej wysokości przez sąd II instancji za doznaną

krzywdę z tytułu naruszenia dóbr osobistych, jak i doznanych cierpień jest sumą odpowiednią w rozumieniu tego przepisu, w sytuacji kiedy zasądzona kwota jest rażąco niska, niesprawiedliwa i dalece nieodzwierciedlająca stopnia pokrzywdzenia wnioskodawcy, a przy tym nie uwzględnia wymiaru zadośćuczynienia zasądzanego w innych sprawach, w których podstawą roszczenia było naruszenie dobrego imienia

2) 7 kpk na skutek błędnej oceny materiału dowodowego i przyjęcie, że:

- zasądzona kwota zadośćuczynienia odzwierciedla w odpowiedni sposób krzywdę wyrażoną w materiale dowodowym

-oczywiście błędną ocenę zeznań wskazanych w zaskarżonym wyroku świadków, a to M. D. i A. M. poprzez brak uwzględnienia okoliczności, iż wypowiedzenie umowy dealerskiej z M. K. przez firmę S./.../ w bardzo dużym stopniu było wynikiem utraty zaufania względem wnioskodawcy na skutek jego tymczasowego aresztowania

3) art. 410 kpk w zw. z art. 458 kpk na skutek nie uwzględnienia w wyrokowaniu całości okoliczności ujawnionych w toku rozprawy

4) art. 433 par. 1 i 2 kpk i art. 457 par. 3 kpk na skutek braku należytego rozpoznania przez Sąd II instancji zarzutów podniesionych przez skarżącego w apelacji, a w szczególności zarzutu nieuwzględnienia przez Sąd I instancji w sposób należyty utraty dobrego imienia jako dobra osobistego mającego zdecydowany wpływ na wysokość żądanego zadośćuczynienia.”

Podnosząc powyższe wniosł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcie o przyznaniu na rzecz pełnomocnika kosztów zastępstwa procesowego za „wszystkie instancje”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zarzuty kasacji okazały się zupełnie chybione, co skutkowało oddaleniem kasacji jako oczywiście bezzasadnej, na podstawie art. 535 § 3 k.p.k. W zakresie pierwszego zarzutu należy podkreślić, że zarzut ten jest w istocie powtórzeniem zarzutu apelacyjnego, co do którego sąd odwoławczy ustosunkował się w uzasadnieniu wyroku na str. 3-6. Obecnie w kasacji zarzut ten został uzupełniony o naruszenie art. 445 § 1 k.c. oraz 448 k.c. i art. 45 Konstytucji. Analiza uzasadnienia kasacji dowodzi, że skarżący uważa, iż sąd II instancji akceptując wysokość kwoty zadośćuczynienia pominął przepis art. 448 k.c. w zw. z art. 23 k.c., który stanowi podstawę do przyznania zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego. Wskazując na to, iż tymczasowe aresztowanie „zrujnowało” dobre imię

wnioskodawcy, co miało wpływ na zerwanie umów kredytowych oraz handlowych, wywodził, że istotne kryterium w ocenie wysokości kwoty zadośćuczynienia zostało pominięte przy określaniu tej kwoty. Ustosunkowując się do tej argumentacji stwierdzić należy, że pełnomocnik wnioskodawcy dopiero w kasacji wysunął kwestię art. 448 k.c. jako przepisu, który winien stanowić odrębną podstawę prawną do określania wysokości zadośćuczynienia. Przepis ten nie był bowiem powoływany zarówno we wniosku, jak i innych oświadczeniach procesowych, natomiast w apelacji znalazł się tylko przy okazji cytowania tych judykatów Sądu Najwyższego, które dotyczyły rozumienia „odpowiedniości sumy pieniężnej” jako kryterium przyznania zadośćuczynienia. W żadnym z tych orzeczeń nie znalazło się natomiast twierdzenie, aby roszczenie określone w art. 552 § 4 k.p.k. w zw. z art. 552 § 1 k.p.k. mogło obejmować także to zadośćuczynienie, którego podstawą jest art. 448 k.c. W istocie kwestia „dobrego imienia” wnioskodawcy ujmowana była przez cały tok postępowania jako determinant krzywdy z art. 445 k.c., a nie odrębna podstawa odszkodowawcza (zob. k. 1-2, 172-177, 270-281, 380-384, 431-432, 519 oraz 557v). Już chociażby z tego powodu nie można twierdzić, aby określając wysokość zadośćuczynienia sąd II instancji dopuścił się obrazy art. 448 k.c. oraz art. 45 Konstytucji. Ponadto odpowiedzialność z art. 552 § 1 w zw. z § 4 k.p.k. w zakresie w jakim obejmuje zadośćuczynienie dla wnioskodawcy za doznaną przez niego krzywdę wynikłą z niewątpliwego niesłusznego tymczasowego aresztowania, ogranicza się do rekompensacji jedynie tej krzywdy, która jest **bezpośrednim następstwem** niesłuszności zastosowania tego środka, a nie obejmuje krzywdy wynikającej z tego, jak ta sytuacja była przedstawiana w mediach, oraz czy i w jakim zakresie miała ona wpływ na dalsze postępowanie innych osób i podmiotów, z którymi wnioskodawca prowadził współpracę w zakresie działalności kredytowej czy handlowej. Tak więc nie można twierdzić, aby oba orzekające sądy dopuściły się obrazy art. 552 § 1 k.p.k. w zw. z art. 445 § 1 k.c., albowiem określając wysokość zadośćuczynienia nie pominęły tych kryteriów, które powinny być brane pod uwagę przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia (sąd I instancji wskazał wprost na to, iż wnioskodawca był osobą znaną w swoim środowisku zamieszkania; por. np. wyroki SN z dnia 19 października 2010 r., II KK 196/10 oraz II KK 261/10). Skoro więc sąd II instancji nie pominął żadnego z kryteriów określających wysokość zadośćuczynienia, a kwota zasądzona tytułem zadośćuczynienia za 17 dni pozbawienia wolności nie jest symboliczna, to zarzut ujęty w pkt 1 kasacji okazał

się zupełnie chybiony. Nie jest zasadny także zarzut ujęty w pkt 4 kasacji. Sąd odwoławczy odniósł się bowiem do wszystkich zarzutów apelacji, o czym przekonuje uzasadnienie wyroku, a w zakresie tzw. zniszczenia reputacji wnioskodawcy wskazał na te dowody, które wcale nie wykazywały, aby to właśnie tymczasowe aresztowanie było powodem określonych czynności banków, czy też innych podmiotów gospodarczych. Chybiony jest także zarzut obrazy art. 7 k.p.k. Sąd II instancji w ogóle nie przeprowadzał nowych dowodów, a jedynie wprost odwołał się do określonych zeznań świadków, którzy wskazywali, iż powody wypowiedzenia umów były złożone. Nie dokonywał zatem ich oceny, a jedynie przywołał je na potwierdzenie prawidłowości ustaleń sądu I instancji, który wskazywał na to, iż już przed tymczasowym aresztowaniem występowała sytuacja niespłacania kredytów, a zatem, że to zaniechania wobec banków, i to zaistniałe przed pozbawieniem wolności, były powodem wypowiedzenia umów, a nie tymczasowe aresztowanie (str. 8 uzasadnienia wyroku). To, że wypowiedzenia umów kredytowych wynikały z niespłacenia zadłużenia wynika zresztą także z innych dokumentów znajdujących się w aktach sprawy (por. k. 230-233; 307- 308, 314-316, 368-369). Ostatni z zarzutów, tj. obraza art. 401 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. jest powieleniem zarzutu apelacji, a nieprzywołanie przepisów, które miałyby naruszyć sąd II instancji odnosząc się do zarzutu tak ujętego w apelacji, wskazuje wprost, że zarzut ten nie dotyczy sądu odwoławczego.

Z tych wszystkich powodów należało orzec jak w postanowieniu.